

چرا زود از کوره درمی‌رویم؟

ارتقاء سطح آستانه‌ی تحمل در اجتماع مهم‌ترین و راهگشاسترین اهرم برای کاهش نزاع و به‌خصوص درگیری‌های خیابانی است.

ارتقاء سطح آستانه‌ی تحمل در اجتماع مهم‌ترین و راهگشاسترین اهرم برای کاهش نزاع و به‌خصوص درگیری‌های خیابانی است. به گزارش خبرنگار خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، منطقه‌ی ایلام، امروز افراد بخصوص در شهرها با کوچک‌ترین حرکت مانند یک «بوق زدن» از کوره در می‌روند و با ناسزا گفتن به هم نزاع و درگیری را تا حد قتل پیش می‌برند و وقوع چنین حرکاتی در جامعه علاوه بر این که کاهش احساس امنیت را به وجود می‌آورد موجب افزایش اضطراب، بار روانی و پرخاشگری در جامعه می‌شود که قطعاً دیگر مشکلات را به دنبال دارد.

نزاع دسته جمعی به‌عنوان یکی از مسائل اجتماعی نه تنها متأثر از جنبه‌های مختلف است بلکه بر آنها تأثیرگذار خواهد بود و این امر یکی از معضلات جامعه است که به‌ویژه در مناطق ایلی و طایفه‌ای مانند ایلام به‌صورت جدی‌تر نمود دارد. افزایش آستانه تحمل در اجتماع مهم‌ترین و راهگشاسترین اهرم برای کاهش نزاع و به‌خصوص درگیری‌های خیابانی است، با این وجود هنوز متولی خاصی برای مهارت این مهم که موجب آرامش جامعه، کاهش ورود پرونده‌ها به چرخه‌ی دادگستری و دیگر امور زندگی افراد می‌شود پیدا نشده است.

البته در این میان همه افراد جامعه نیز موظف هستند با یادگیری مهارت‌های لازم و به‌کارگیری شیوه‌های مناسب، روان و شخصیت خود را سالم نگه دارند و با گام برداشتن در مسیر خودشکوفایی، از زندگی و انسان بودن خود لذت ببرند.

«یدالله متقی» کارشناس اجتماعی نیز در این راستا اظهار کرد: نزاع و درگیری نوعی رفتار است که فرد بمنظور کسب رضایت و با هدف صدمه زدن به دیگران در بعد جسمانی و روانی انجام می‌دهد و هدف از نزاع و درگیری معمولاً به‌خاطر ابزار قدرت، سلطه‌جویی، بهم ریختن نظم، ایجاد ترس و وحشت در دیگران، احقاق حق برای خود و خالی کردن هیجانات انجام می‌شود.

وی با بیان این که نزاع و درگیری در میان افراد، بیش از هر چیز معلول خشونت و پرخاشگری است، از این رو عوامل مختلفی در بروز خشونت و پرخاشگری افراد نقش دارند، افزود: قرار داشتن در موقعیت‌های ناخوشایندی هم‌چون ناکامی، درد، بیماری‌های روحی و روانی، دل‌تنگی و استرس که می‌تواند به عصبانیت پایدار در فرد منجر شود.

متقی ادامه داد: مهم‌ترین عامل در ایجاد پرخاشگری از میان همه‌ی موقعیت‌های ملال‌انگیز صرف‌نظر از عوامل فیزیولوژیکی، ناکامی است، یعنی اگر فردی در نیل به هدف خود با شکست مواجه شود، ناکامی حاصل شده، احتمال پاسخ پرخاشگرانه او را افزایش می‌دهد البته این بدان معنا نیست که ناکامی همواره به پرخاشگری منجر می‌شود یا این که ناکامی تنها علت پرخاشگری است، اما به هر جهت می‌توان ناکامی و درد را مهم‌ترین علت پرخاشگری بشمار آورد.

این کارشناس اجتماعی با تأکید بر این که قربانی خشونت‌شدن یا مشاهده رفتارهای خشونت‌آمیز افراد خانواده در دوران کودکی و نوجوانی این نظریه در بین قشری از روانشناسان وجود دارد که اگر کودکی که مورد خشونت قرار گرفته، فردی برون‌گرا باشد، در آینده خود به طرق مختلفی در مقام انتقام برخواهد آمد، خاطرنشان کرد: مطالعه روی خانواده‌های پرخشونت نشان می‌دهد وقتی مادر خانواده از سوی همسرش مورد ضرب و شتم و رفتار خشن قرار می‌گیرد زن نیز به مراتب همین رفتار را با کودکش داشته یا در کل وجود او را نادیده می‌گیرد و حتی در خانواده‌هایی که کودک از این غائله به دور است از آنجا که باز شاهد دعاها و جنجال‌هاست دچار مشکلات روحی خاصی می‌شود که تمام آنها ریشه در ارتباطات خانوادگی دارد.

وی تصریح کرد: چون که کودکان کاملاً متوجه این کشمکش‌ها نمی‌شوند با دیدن این صحنه‌های پرخشونت، زندگی را همان قدرت و زور تلقی کرده و در هر محیطی می‌خواهند با زور و ارباب به خواسته‌های خود برسند و یا برعکس با دیدن این صحنه همواره ترس از این را داشته باشند که در آینده چنین فردی در زندگی آنها پا بگذارد.

این کارشناس اجتماعی با اشاره به این که برخی نزاع‌ها و خشونت‌ها توسط افرادی در خانواده، درآمد کم، سطح سواد پایین، بیکاری و زندگی در محله‌های فقیر، با بدرفتاری با کودکان پیوند دارد، خاطرنشان کرد: تماشای تصاویر خشونت‌آمیز فیلم‌ها و بازی‌های رایانه‌ای در دوران کودکی و نوجوانی و الگوپذیری از آنها، برخوردار نبودن از مهارت‌های زندگی از جمله حل مسأله با گفت‌وگو، مهارت مقابله با استرس، مهارت صبر و شکیبایی، مهارت رفتار قاطعانه و مهارت تصمیم‌گیری از دیگر علت‌های شکل‌گیری نزاع و خشونت در جامعه است.

وی ادامه داد: مقابله با استرس، بهداشت روانی افراد را تقویت کرده، آنان را از تنش‌های اجتماعی دور نگه می‌دارد و توانایی آنان را در ایفای نقش‌های اجتماعی، روانی و جسمی روزافزون می‌کند و در نتیجه مهارت‌های تنش‌ها و خشونت‌های اجتماعی را امکان‌پذیر می‌کند.

متقی با تأکید بر این که خانواده نخستین و مهم‌ترین کانونی است که فرد باید مهارت‌های زندگی را در آن بیاموزد، افزود: افرادی که در حل مسائل خود با اجتماع ناموفق هستند در نهایت به تنش درونی و اجتماعی مبتلا شده و رفتارهای اجتماعی آنان چالش برانگیز و تنش‌زا خواهد بود چنین افرادی با کوچک‌ترین پیش‌آمد، تحمل خود را از دست داده و مرتکب جنایات متعدد خواسته و ناخواسته می‌گردند که استمرار این قبیل انحرافات اجتماعی آنان را در جرگه‌ی منحرفان اجتماعی قرار می‌دهد.

«مهدی مهری» دکترای حقوق جزا و جرم‌شناسی در این زمینه به ایسنا، اظهار کرد: ناتوانی در گفت‌وگو در بین آحاد جامعه منشاء نزاع و درگیری‌ها بوده و در این راستا فرهنگ‌سازی ضروری است.

وی افزود: فراهم‌سازی بستر و زمینه گفت‌وگو در بین جامعه مهم‌ترین و اساسی‌ترین راهکار کاهش جرائم بوده و اگر این مهم اتفاق بیفتد قطعاً در کاهش جرائم و حجم پرونده‌های وارده به چرخه دادگستری بسیار تأثیرگذار است.

مهری، با بیان این‌که دستگاه‌های فرهنگی و رسانه‌ها باید عموم مردم را به سوی برطرف کردن اختلافات با گفت‌وگو سوق دهند نه با پرخاشگری و درگیری فیزیکی، افزود: بسیاری از پرونده‌ها می‌تواند با یک گفت‌وگوی ساده حل و فصل شود، اما به‌علت ضعیف بودن فرهنگ گفت‌وگو در میان آحاد جامعه به درگیری، نزاع، تشکیل پرونده و دعوای کیفری و حقوقی تبدیل می‌شود.

این جرم‌شناس ادامه داد: سوق‌دهی اشخاص به سوی مادی‌گرایی بسیار خطرناک بوده و اگر افراد در زندگی به معنویت توجه کنند قطعاً جرائم امروزی که به‌علت مادی‌گرایی به وقوع می‌پیوندد کاهش چشمگیری می‌یابد.

وی، عدم آمادگی فرهنگی مردم برای روش زندگی جدید مانند آپارتمان‌نشینی را از دیگر زمینه‌های به‌وجود آمدن جرائم دانست و خاطرنشان کرد: محدود کردن افرادی که در جاهای باز و آزاد زندگی کرده‌اند در جای کوچک بسیار سخت بوده و همین خرده فرهنگ‌های مختلف باعث به‌وجود آمدن درگیری‌ها و تشکیل پرونده در محاکم قضایی می‌شود.

این دکترای حقوق جزا و جرم‌شناسی، خلاء فرهنگی را دلیل بسیاری از درگیری‌ها، نزاع‌ها و مسائل حاشیه‌ای در جامعه عنوان و تصریح کرد: همه چیز با کنترل پلیسی حل نمی‌شود، بلکه کنترل عرفی بسیار کارآمدتر و کارسازتر بوده و باید مناطق جرم‌خیز به‌صورت استراتژیک تحلیل شود و علت‌های آن بررسی و در راستای مقابله با آن برنامه دقیق و کارآمد پیاده شود.

«محمد حسوند»، قاضی دادگستری نیز در این زمینه به خبرنگار ایسنا اظهار کرد: متأسفانه افزایش پرخاشگری امروز به یکی از مشکلات جامع ما تبدیل‌شده و آمارهایی که از پرونده‌های پزشکی قانونی گزارش می‌شود نگران‌کننده بوده و با توجه به این‌که دین ما شیعه است این آمار زاینده جامعه ایران اسلامی نیست.

وی با تأکید بر این‌که وجود این میزان خشونت در جامعه با مسائل مختلفی در ارتباط است، خاطرنشان کرد: افزایش خشونت در جامعه می‌تواند علل فراوانی داشته باشد اما بخش مهمی از این مسأله به تضادهای فرهنگی در جامعه برمی‌گردد.

این قاضی دادگاه با اشاره به این‌که در حقیقت یکی از مسائل مهم پرخاشگری و نزاع در جامعه تعارض و تضاد است خاطرنشان کرد: این تعارض به این معناست که چیزی که می‌بیند نمی‌خواهد و آن چیزی که می‌خواهد، نمی‌بیند و بعد وقتی آموزش نداشته باشد که چرایی رفتار را بتواند تصحیح کند این می‌تواند به خشونت و درگیری‌های مختلف منجر شود.

وی بر کنترل هیجان‌های منفی در افراد و بخصوص در جوانان برای مهار خشونت در جامعه با ارائه راهکار درست و کارشناسی شده تأکید کرد.

این قاضی دادگستری با بیان این‌که بیکاری، فقر، بحران‌های خانوادگی، احساس تبعیض و نابرابری و طرد اجتماعی، بستر آنومیکی را به‌وجود می‌آورد که سطح برانگیختگی فرد را افزایش می‌دهد و به‌مرور آستانه تحمل افراد را در روبه‌رو شدن با مشکلات زندگی کاهش می‌دهد، افزود: افراد به‌علل گوناگون از جمله تضاد منافع با یکدیگر درگیری‌های خشونت‌آمیز داشته و دارند.

حسنوند با تأکید بر این‌که چالش‌ها اجتماعی و کاهش آستانه‌ی تحمل مردم نقش مهمی در وقوع نزاع و درگیری در سطح جامعه دارد، گفت: یکی از مصادیق کاهش سطح امنیت در جامعه، درگیری‌ها، متلک‌گویی‌ها و توهین در محیط‌های اجتماعی و شهری است و افراد جامعه، برای به اجرا درآوردن آنچه می‌خواهند، به هرکس که زورشان برسد، آسیب می‌زنند.

وی با اشاره به این‌که نزاع دسته‌جمعی در گذشته در مناطق روستایی و عشایری شیوع بیشتری داشت که خوشبختانه با افزایش سطح آگاهی و کیفیت زندگی مردم روند رو به کاهش است، افزود: اما در مناطق شهری و به‌خصوص حاشیه‌ی شهرها شاهد رشد بوده است.

این قاضی دادگستری با اشاره به این‌که بخش بزرگی از مشکلات خانوادگی و نزاع‌های خیابانی در جامعه‌ی امروز ما از فقدان مهارت‌های ارتباطی مؤثر نشأت می‌گیرد، افزود: برنامه‌های ماهواره نیز تأثیر بسیاری در افزایش خشونت در جامعه دارد، بدیهی است که مشاهده‌ی صحنه‌های خشونت‌آمیز، گرایش به پرخاشگری را در بیننده افزایش می‌دهد و با توجه به این‌که اغلب برنامه‌های ماهواره‌ای به فیلم‌های سینمایی و سریال‌هایی اختصاص یافته که در آن صحنه‌های خشونت‌آمیز به‌طور مکرر تکرار می‌شود، این امر می‌تواند باعث افزایش خشونت در جامعه شود.

این دانشجوی دکترای حقوق عمومی دانشگاه شهید بهشتی، یکی از اصلی‌ترین علل افزایش نزاع در جامعه را بیکاری دانست و خاطرنشان کرد: کسی که بیکار شود طبیعی است که افکار نامتعارف در ذهنش وارد می‌شود و این مهم منشأ بسیاری از گرفتاری‌هاست و فرد را به برخی جرائم مانند اعتیاد، سرقت و دیگر مسائل اجتماعی سوق می‌دهد.

گزارش: «محمد زمانی»، خبرنگار خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، منطقه‌ی ایلام